

Lekce 9

Struktura:

Dialog

Ustálená spojení

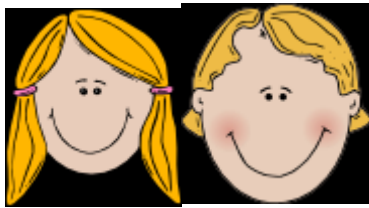
Slovíčka

Gramatika

Cvičení

Víte, že.....?

Dialog:

Etter ferien

Jana og Ola er tilbake hjemme. De sitter i sofaen og prater om ferien.

Jana: Du, jeg synes vi hadde en flott ferie på fjellet, ikke sant?

Ola: Ja nettopp, været var helt topp!

Jana: Husker du den første dagen?

Ola: Da vi satt på toppen av fjellet?

Jana: Ja! Det var en kjempenydelig solnedgang.

Ola: Ja visst, det husker jeg godt.

Jana: Eller den dagen da vi fant massevis av multebær?

Ola: Ja, men du spiste nesten alt!

Jana: Nei, du fikk en del også og i tillegg var det du som drakk konjakken vår.

Ola: Jeg måtte gjøre det fordi det var så innmari kaldt der ute.

Jana: Dessverre begynte det å regne rett før vi dro.

Ola: Ja, til og med tordnet det!

Jana: Det var så romantisk!

Ustálená spojení:

Været var helt topp!

Počasí bylo úplně úžasné.

Ja, nettopp.

Přesně tak.

Ja visst.

Jasně.

Du spiste nesten alt!

Ty jsi snědl skoro všechno!

Du fikk en del også.

Taky na tebe trochu zbylo.

I tillegg

Navíc

Det var så innmari kaldt der ute.

Venku byla tak příšerná zima.

Rett før...

Těsně předtím než...

Til og med

Dokonce

Det var så romantisk!

Bylo to tak romantické!

Slovíčka:

etter - po

først – první

tilbake - zpět

en topp - vrchol

å prate (om) - mluvit, povídat si (o)

en solnedgang - západ slunce

synes - zdát se, připadat, myslet si

å huske - vzpomenout (si), pamatovat (si), nezapomenout

et vær - počasí

å finne - najít

massevis (av) - mnoho, spousta

dessverre - bohužel

et multebær/moltebær - moruška

å begynne - začít

en konjakk - koňak

å regne - pršet

fordi - protože

å tordne - hřmít

Gramatika:

Minulý čas (preteritum)

V norštině rozlišujeme podle koncovek minulého času čtyři třídy pravidelných sloves:

	Infinitiv	Přítomný čas	Minulý čas
1. Třída (-et/a) (kmen je zakončen dvěma nebo více souhláskami)	å jobbe å slappe av å vaske å snakke	jobber slapper av vasker snakker	jobbet slappet av vasket snakket
2. Třída (-te) (kmen je zakončen jednou souhláskou nebo -ll, -mm, -nn, -ld, -nd, -ng)	å spise å reise å invitere å begynne	spiser reiser inviterer begynner	spiste reiste inviterte begynte
3. Třída (-de) (kmen je zakončen na souhlásku -v, -g, nebo dvojháskou)	å lage å behøve	lager behøver	Lagde (často také laget) behøvde

-ei, -øy)			
4. Třída (-dde) (kmen je zakončen na přízvučnou samohlásku)	å bo å ha	bor har	bodde hadde
Nepravidelná slovesa	å være å dra å gå å se å sitte å finne å drikke	er drar går ser sitter finner drikker	var dro gikk så satt fant drakk

Minulý čas používáme ve spojení s výrazem **DA**, který se používá ve spojení s jednorázovým dějem v minulosti a který překládáme jako *když(tehdy)*:

Minulý čas používáme s časovými údaji jako např.:

i går	včera
i forrige uke	před týdnem
for tre år siden	před třemi lety
i fjor	minulý rok
i forgårs	předevčirem

Minulý čas způsobových sloves:

Infinitiv	Přítomný čas	Minulý čas
kunne	kan	kunne

måtte	må	måtte
ville	vil	ville
skulle	skal	skulle

Slovesa TRO a SYNES:

Slovesa **tro** a **synes** znamenají *myslet (si)*. Používáme je ovšem v odlišných situacích:

Jeg tror han er syk. Myslím (si), že je nemocný.

Jeg tror han er 19. Myslím (si), že mu je 19.

Jeg tror han kommer for sent. Myslím, že přijde pozdě.

Tro má význam *předpokládat, domnívat se, věřit*. Týká se situací **nezávislých na mluvčím**.

Jeg synes vi hadde en flott ferie. Myslím (si), že jsme měli bezva prázdniny.

Jeg synes du er flink fotballspiller. Myslím (si), že jsi dobrý fotbalista.

Hun synes det er hyggelig her. Myslí (si), že je tady příjemně.

Synes má význam *mínit, být toho názoru* a vyjadřuje osobní hodnocení. Týká se **osobního názoru** mluvčího.

Cvičení:

Doplňte chybějící slova z úvodního dialogu:

Jana: Du, jeg ..... vi hadde en flott ferie på fjellet, ...?

Ola: Ja ....., været var .....!

Jana: ..... du den første dagen?

Ola: Da vi ..... på ..... av fjellet?

Jana: Ja! Det var en kjempenydelig .....

Ola: Ja ....., det husker jeg godt.

Jana: Eller den dagen da vi ..... massevis av .....

Ola: Ja, men du ..... nesten alt!

Jana: Nei, du ..... også og ..... var det du som ..... konjakken vår.

Ola: Jeg ..... gjøre det fordi det var så ..... kaldt der ute.

Jana: Dessverre ..... det å regne rett ..... vi dro.

Ola: Ja, ... tordnet det!

Jana: Det .....!

Převeďte věty z přítomného (a budoucího) času do minulého a využijte příslovečná určení z nabídky:

for tre dager siden – i fjor – forrige fredag – for en uke siden – i forrige uke – i forgårs – i går – for fire år siden

1. Jeg vil invitere Ola på besøk. 2. Vi drar til fjels. 3. Jeg har mye å gjøre. 4. Jeg spiller tennis. 5. De slapper av hjemme. 6. Marit og Nils lager middag. 7. Jana og Ola snakker sammen. 8. Dere spiser ikke frokost. 9. Du begynner å studere tsjekkisk. 10. Han drikker øl på puben. 11. Hun skal gå på tur med oss. 12. Fredrik må ta buss på skolen. 13. Ida går på kino (Ida jde do kina). 14. De reiser hjem. 15. Dere bor i Lillehammer.

Doplňte sloveso synes nebo tror:

1. Jeg ..... vi hadde en fin ferie. 2. Jeg ..... at Tor besøkte Lillehammer for et år siden. 3. Vi ..... at Vibeke har mye å gjøre. 4. Leiligheten din er fantastisk, ... jeg. 5. Jeg ..... dere skal like dere i Norge. 6. Du ..... at Oslo er en pen by?

Přeložte:

1. Jsme zpátky doma. 2. Sedíme na pohovce a povídáme si o prázdninách. 3. Myslím, že jsme měli úžasné prázdniny, že? 4. Přesně tak, počasí bylo úžasné. 5. Určitě, pamatuju si to dobře. 6. Ty jsi snědl skoro všechno! 7. Navíc jsi vypil všechnen náš koňak. 8. Musel jsem, protože byla příšerná zima. 9. Dokonce začalo pršet. 10. Bylo to tak romantické. 11. Před dvěma týdny jsem jel na návštěvu k prarodičům. 12. Včera jsem přišel pozdě do práce. 13. Minulý měsíc jsem hrál tenis. 14. Myslíš, že Brno je pěkné město? 15. Nemyslím si, že Ola je nemocný.

Víte, že.....?

- ❖ Muldebær – ostružiník moruška (*Rubus chamaemorus*) je populární lesní plodinou v celé oblasti evropského severu. Vzhledem k tomu, že na jednom keříku vyroste vždy jen jedna moruška, jsou tyto plody stále považovány za trochu výjimečné. Moruškové sirupy a zavařeniny byly dříve využívány na lodích, protože obsahují vysoké množství vitamínu C. Dnes se s moruškami setkáme hlavně v podobě dezertů (rozvařené morušky s cukrem či vanilkovým krémem) či zavařenin a marmelád (multesyttetøy). Ve Finsku se z morušek vyrábí také likér a v Americe pivo a v Kanadě dokonce víno.

